

SAKSGANG			
Styre, utvalg, komite m.m.	Møtedato	Saksnr	Saksbeh.
Odda formannskap	14.06.2012	041/12	ATR52823

Ny verdensarvpolitikk - høring

Vedlegg: (web-adresse)

http://www.regjeringen.no/pages/37645051/Ny_helhetlig_verdensarvpolitikk_120329.pdf

Framlagt:

Saken skal sendes ut av: Sekretariatet

Særutskrift skal sendes til: Miljøverndepartementet

Rådmannens forslag til

innstilling:

1. Odda kommune mener at Norge trenger en helhetlig politikk for forvaltning av verdensarv med avklarte roller for sektorer og forvaltningsnivå. Det er positivt at begrepet verdensarv får et forvaltningsmessig innhold.
2. Odda kommune ser det som viktig at skolene i regionen får en sentral rolle i utdanning og kompetansebygging knyttet til verdensarven.
3. Odda kommune ser helst at staten sin del av finansieringen knyttet til etablering av verdensarvsentre blir mer enn 60 %.
4. Odda kommune mener det er avgjørende for verdiskapingen og næringsutviklingen i verdensarvområdene at en får til et godt samarbeid mellom relevante departement som bidrar med ressurser og midler som gjør at verdensarvområdet kan imøtekomme verdensarvkonvensjonens sine målsetninger, utfordringer og muligheter.

Rådmannen i Odda, 1.6.2012

14.06.2012 Odda formannskap

Behandling:

Kollbotn @ føreslo:

Nytt pkt 5.

Odda kommune vil støtte forslaget om at alle verdensarvområdet skal bygge opp verdenarvsentre som skal ha ansvar for formidling av verdensarvområdet. Slike sentre bør om mulig være en del av allerede etablerte institusjoner – for eksempel museer

Nytt pkt 6.

Odda kommune vil sterkt understreke at en vellykket forvaltning av verdensarven forutsetter et aktivt og positivt eierskap og en solid håndverkskompetanse lokalt.

Folkvored (A) foreslo:

Innstilingen pkt 3 endres til:

Odda kommune krever at statens finansieringsandel knyttet til etableringen av verdensarvsentre blir større enn 60 %

Nytt pkt 5.

Verdensarvnominasjoner initiert av Norges myndigheter må til enhver tid ha en realistisk økonomisk forankring i forhold til de offentlige aktører som har finansieringsansvaret.

OF-041/12 Vedtak:

Folkvord sine forslag ble enstemmig vedtatt ved punktvis votering

Kollbotn sine forslag ble vedtatt med 5 mot 4 (A og DEM) stemmer ved punktvis votering (Kollbotn sitt forslag til nytt pkt 5 og 6 blir da nytt pkt 6 og 7):

Det foreligger da slikt vedtak

1. : Odda kommune mener at Norge trenger en helhetlig politikk for forvaltning av verdensarv med avklarte roller for sektorer og forvaltningsnivå. Det er positivt at begrepet verdensarv får et forvaltningsmessig innhold.
2. Odda kommune ser det som viktig at skolene i regionen får en sentral rolle i utdanning og kompetansebygging knyttet til verdensarven.
3. Odda kommune krever at statens finansieringsandel knyttet til etablering av verdensarvsentre blir større enn 60 %
4. Odda kommune mener det er avgjørende for verdiskapingen og næringsutviklingen i verdensarvområdene at en får til et godt samarbeid mellom relevante departement som bidrar med ressurser og midler som gjør at verdensarvområdet kan imøtekomme verdensarvkonvensjonens sine målsetninger, utfordringer og muligheter.
5. Verdensarvnominasjoner initiert av Norges myndigheter må til enhver tid ha en realistisk økonomisk forankring i forhold til de offentlige aktører som har finansieringsansvaret.
6. Odda kommune vil støtte forslaget om at alle verdensarvområdet skal bygge opp verdenarvsentre som skal ha ansvar for formidling av verdensarvområdet. Slike sentre bør om mulig være en del av allerede etablerte institusjoner – for eksempel museer.
7. Odda kommune vil sterkt understreke at en vellykket forvaltning av verdensarven forutsetter et aktivt og positivt eierskap og en solid håndverkskompetanse lokalt .

SAKSFRAMLEGG

Bakgrunn

Miljøverndepartementet (MD) har sendt ut forslag til ny, helhetlig verdensarvpolitikk for forvaltningen av verdensarven i Norge på høring. Denne helhetlige politikken skal ta opp både nasjonale og internasjonale elementer, sammenhengen mellom dem og hva som skal til for at Norge skal kunne gjennomføre forpliktelsene etter verdensarvkonvensjonen. Et slikt arbeid har ikke tidligere vært gjort av statsparten Norge. Formålet med dokumentet er å konkretisere utviklingstrender, ambisjonsnivå og prioriteringer, og med det bidra til at oppfølgingen av verdensarven i årene som kommer blir målrettet og godt koordinert.

Norge har som ambisjon om at de norske verdensarvområdene skal utvikles som fyrtårn for den beste praksisen innenfor kultur- og naturforvaltning. Miljøverndepartementet mener det er behov for å synliggjøre ansvaret, utfordringene, de prioriterte oppgavene og strategiene eller tiltakene som må til for at man skal nå målene. Hovedkonklusjonene fra dokumentet, og eventuelle vurderinger fra høringsrunden, vil bli innarbeidet i stortingsmeldingen om kulturminner, som er i ferd med å utarbeides og som forventes ferdigbehandlet i løpet av 2013. Spesielt viktige tiltak vil bli fulgt opp i løpet av nærmeste framtid.

Høringsnotatet finnes på

http://www.regjeringen.no/pages/37645051/Ny_helhetlig_verdensarvpolitikk_120329.pdf

MD sine tilrådninger

MD foreslår tiltak innen 11 forskjellige områder:

- identifisering av verdensarv i Norge
- organisering, aktører, samarbeid
- lovverk og forvaltningsplan for verdensarv
- buffersoner
- overvåking og rapportering
- sentre for verdensarven
- formidling
- kunnskap og kompetanse
- skole og utdanning
- internasjonalt samarbeid
- verdiskaping

«Identifisere verdensarv i Norge

Miljøverndepartementet tilrår at Norge:

- prioriterer å sikre verdensarven vi har i dag
- prioriterer å arbeide videre med nominasjoner i henhold til den tentative lista
- vurderer framtidig nominasjon av potensiell samisk verdensarv
- vurderer å ta initiativ til et nytt nordisk prosjekt for å se på gjennomføringen av verdensarvkonvensjonen i de nordiske landene

- åpner for transnasjonale serienominasjoner for verdensarv som er underrepresentert på verdensarvlista
- fortsatt støtter statsparter med kultur- og naturarv som er underrepresentert på lista

Organisering, aktører og samarbeid

Miljøverndepartementet tilrår at:

- det blir etablert et fast, årlig forum (departementenes verdensarvutvalg) hvor myndighetene kan sikre god årlig informasjon og tidlig få drøftet verdensarvsaker for flere departement. Miljøverndepartementet skal ha sekretariatsfunksjonen
- det blir etablert et fast årlig møte mellom statlige myndigheter og representanter for verdensarvområdene
- det ved hvert enkelt verdensarvområde blir etablert et samarbeidsorgan (verdensarvråd) som skal ha definerte oppgaver. Organiseringen av et slikt samarbeidsorgan utarbeides i samarbeid mellom de lokale og regionale myndighetene og det ansvarlige direktoratet (Riksantikvaren eller Direktoratet for naturforvaltning)
- det ved hvert enkelt verdensarvområde blir etablert en koordinatorfunksjon eller -stilling (verdensarvkoordinator) som skal ivareta definerte oppgaver
- de tidligste verdensarvområdene blir oppfordret til å vurdere nye modeller for organisering
- det blir vurdert om Statens naturoppsyn også bør få en rolle når det gjelder å rapportere brudd på plan- og bygningsloven innenfor verdensarvområdene

Lovverk og forvaltningsplan for verdensarv

Miljøverndepartementet tilrår at:

- de norske verdensarvområdene har en relevant forvaltningsplan for verdensarven innen utgangen av 2014
- det blir utarbeidet en mal for en forvaltningsplan for verdensarven. Denne skal følge en gitt ramme, jf. forslag i vedlegg 5.3
- ansvaret for verdensarven kommer tydelig fram i alle relevante kommunale og fylkeskommunale planer og i forvaltningsplanene for naturvernområdene

Bufferoner

Miljøverndepartementet tilrår at:

- behovet for bufferoner for alle de norske verdensarvområdene blir vurdert som et ledd i arbeidet med forvaltningsplanene for verdensarven
- eventuelle bufferoner innarbeides i kommunens planverktøy i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser

Overvåking og rapportering

Miljøverndepartementet tilrår at Norge prioriterer å overvåke verdensarven gjennom et system for slik overvåking ved å:

- innføre faste, forenklede rapporteringer fra verdensarvområdene til staten i tillegg til den seksårige rapporteringen til verdensarvkomiteen
- utvikle målbare indikatorer for verdensarvområdenes verdier
- foreta en risikovurdering ved alle verdensarvområdene. Om nødvendig må tilstandsoversikten oppdateres
- gjøre data fra overvåkingen av verdensarvverdiene allment tilgjengelig
- gi Statens naturoppsyn en formalisert rolle når det gjelder oppsyn med og overvåking av verdensarvområdene der det er naturlig

Sentre for verdensarven

Miljøverndepartementet tilrår at:

- alle verdensarvområdene har gode sentre som kan formidle informasjon om egen verdensarv, om verdiene den representerer og om hva som gjør at den blir vurdert som noe hele menneskeheten har ansvaret for. Sentrene kan gjerne være en del av allerede etablerte institusjoner
- sentrene samarbeider med, eller inngår i, etablerte institusjoner i lokalsamfunnet som har formidlings-, informasjons- og forvaltningsoppgaver knyttet til kultur- og naturarven
- sentrene ikke etableres etter en fast modell, men at det enkelte senteret formes etter behov, interesser, oppgaver og partnerskap lokalt. Dette må verdensarvrådet avgjøre
- det blir etablert en autorisasjonsordning
- staten, fylkeskommunen og kommunen bidrar til en forutsigbar finansiering av driften ved sentrene, under forutsetning av at disse ivaretar definerte oppgaver

Formidling

Miljøverndepartementet tilrår at:

- det blir utarbeidet en felles formidlings-, utdannings- og informasjonsstrategi for den norske verdensarven (skilting inngår som en del av denne strategien)
- Miljøverndepartementet utvikler et sentralt nettsted med all relevant informasjon om verdensarven (via regjeringen.no)
- sentrale myndigheter utvikler basismateriell for informasjon om og formidling av verdensarvkonvensjonen
- det legges til rette for at relevante museer blir styrket i arbeidet med å formidle verdensarven
- Statens naturoppsyn får et helhetlig oppdrag når det gjelder veiledning om kultur- og naturarven i relevante verdensarvområder

Kunnskap og kompetanse

Miljøverndepartementet tilrår at:

- forvaltningskompetansen blir bygd systematisk opp gjennom de årlige samlingene for verdensarvområdene (se kapittel 4.2 om organisering)
- det blir lagt til rette for at sentrale forvaltningsaktører kan delta på viktige arenaer for å bygge opp sin internasjonale kompetanse på verdensarv (se kapittel 4.10 om internasjonalt samarbeid)
- utdanning i tradisjonshåndverk som er nødvendig for arbeidet med å forvalte av verdensarven, blir prioritert
- det stilles midler til rådighet for å få utredet nødvendige problemstillinger, som for eksempel sårbarhetsanalyser

Skole og utdanning

Miljøverndepartementet tilrår at:

- Kunnskapsdepartementet og Miljøverndepartementet samarbeider om å etablere etterutdanningskurs for lærere ved utvalgte studiesteder
- det blir utviklet lærerverktøy som viser at aspekter ved verdensarven er relevante for undervisning på ulike trinn i grunnskolen og den videregående skolen (gjennom Kunnskapsdepartementets kompetansesentre)
- verdensarvområdene får støtte til å utarbeide og tilby besøkspakker eller verdensarvopplevelser i regi av Den kulturelle skolesekken og Den naturlige skolesekken
- verdensarvområdene skal ha pedagogisk tilrettelagt informasjon til bruk for skolene
- Miljøverndepartementet tar initiativ til et samarbeid med Folkeuniversitetet, Friundervisningen, AOF1 og andre for å utvikle en kurspilot om verdensarven (se også kapittel 4.7 om formidling)
- utdanningen i tradisjonshåndverk blir styrket

Internasjonalt samarbeid

Miljøverndepartementet tilrår at:

- Norge fortsatt skal være en aktiv statspart i de formelle organene (statspartenes generalforsamling og verdensarvkomiteens møter)
- Norge øker sin innsats for verdensarven utenfor Norge og bidrar med kompetanse på de områdene der Norge kan utgjøre en forskjell
- det legges til rette for deltakelse i internasjonale nettverk og fora (jf. Kapittel 4.8 om kunnskap og kompetanse)
- Miljøverndepartementets budsjett styrkes for å bidra til å finansiere internasjonale prosjekter og initiativ som kommer fra norske aktører

Verdiskaping

Miljøverndepartementet tilrår at:

- Norge fortsatt skal være en aktiv statspart i de formelle organene (statspartenes generalforsamling og verdensarvkomiteens møter)
- verdensarven blir prioritert høyt i Miljøverndepartementets nye strategi for verdiskaping knyttet til kultur- og naturarven
- samarbeidet mellom verdensarvrådene og lokale næringsdrivende blir styrket
- det legges opp til et samarbeid mellom alle kommuner med verdensarvområder

Odda/Tyssedal og tentativ verdensarv i Hardanger

Odda er et regionsenter i Hordaland og et trafikknutepunkt. Odda kommune er rikt utstyrt med naturressurser som har gitt et godt grunnlag for næringsvirksomhet. Odda har nasjonale kulturminner, ledige arealer og bygg på smelteverkstomta og et stort potensial for et innholdsrikt reiseliv. De lange industritradisjonene i Odda har gitt kommunen en solid industrikultur og kompetanse. Disse faktorene spiller inn på verdensarv arbeidet og styrker Oddas posisjon på ulike måter.

Odda kommunestyre har vedtatt å ta i bruk verdensarven som et virkemiddel til å utvikle Odda kommune, der målsettingen er at verdensarven skal bidra til lokal og regional næringsutvikling, steds – og samfunnsutvikling. Målet med arbeidet er å fremme Odda/Tyssedal og Rjukan/Notodden som norsk kandidat område til UNESCOs verdensarvliste, der nominasjonsdokumentet oversendes UNESCO fra statsparten innen 31. januar 2014, og ferdigbehandles sommeren 2015.

Odda Smelteverk innehar et helt spesielt potensial til å bli en attraktiv og levende bydel i regionsenteret Odda med verdensarvstatus. Smelteverkstomta er vårt viktigste virkemiddel for å komme videre i arbeidet med å videreutvikle kommunen og byen vår. Smelteverkstomta i Odda vil kunne gi ny optimisme, aktivitet, samling og utvikling i oddasamfunnet og regionen. Fredningsvedtaket for Odda smelteverk, som er til klagebehandling hos Miljøverndepartementet, er utarbeidet for å sikre industrielle kulturminner av internasjonal og nasjonal verdi. Fredningen er i følge Riksantikvaren realistisk i et økonomisk perspektiv, og lar seg forene med kommersiell virksomhet og vekst i lokalsamfunnet.

Odda kommunestyre har vedtatt at Rådmannen skal utrede mulig offentlig eierskap av de freda kulturminnene, Skalltaket, Ovn 3 og deler av Cyanamiden. Kostnaden ved fredning, istandsetting og ny bruk av de store installasjonene på smelteverkstomta er så høy at Odda kommune trenger en stor grad av regional og nasjonal medfinansiering. Det er derfor viktig for Odda kommune å understreke behovet for finansiering og engasjement fra stat, fylke og private. Odda kommune er opptatt av å få til en positiv utvikling på smelteverkstomta, rydde området og skape et attraktivt regionsenter som kan gi nye arbeidsplasser og vekst. Midler til utvikling av smelteverkstomta vil legge grunnlag for ny sysselsetting, attraktivitet og tilflytting. Gjennom handlekraft og nødvendige strategiske grep i forhold til eierskap, samarbeid og finansiering mellom stat, fylke, kommune og private vil bydelen Smelteverket utvikles av flere aktører, og over mange år. Et godt grunnlag legges dermed for region-, kunnskaps- og reiselivsutviklingen i Odda og Hardanger. Odda og Tyssedal ser frem til det videre arbeidet med Miljøverndepartementet, Riksantikvaren, Tinn og Notodden kommuner, Hordaland og Telemark fylkeskommuner, m.fl., for å havne på UNESCOs verdensarvliste i 2015. En status som gir unike muligheter til å bygge identitet og utvikle arbeidsplasser gjennom bærekraftig reiseliv. UNESCO-status vil ha stor regional betydning av hensyn til utviklingspotensialet i Odda og Hardanger som destinasjon, og en verdensarvstatus vil ha stor nasjonal verdi.

Merknader

Odda kommune er positiv til at MD legger ut forslag til ny verdensarvpolitikk på høring.

Det er viktig for Odda kommune at regjeringen følger opp både fredningsvedtak og nominasjonsarbeid med midler for å sikre lokalsamfunnsutvikling og forankring til UNESCO-prosjektet. En finansiering der også staten tar sitt ansvar er helt avgjørende om Odda/Tyssedal skal kunne innfri sine forpliktelser etter verdensarvkonvensjonen. Det er viktig at næringslivssatsing lar seg kombinere med vern gjennom bruk både i Tyssedal og på Odda Smelteverk.

Styrking av det nasjonale nivået må ikke gå på bekostning av ressurser til det lokale og regionale forvaltningsnivået. Forvaltning og formidling av verdensarven krever tverrfaglig engasjement og arbeidsinnsats, og et godt samarbeid med de lokale museum. Odda er positiv til at en nå satser på en helhetlig verdensarvpolitikk på tvers av sektorer og ulike nivå. Dokumentet kan i enda større grad understreke viktigheten av folkelig engasjement og eiernes og de frivillige organisasjonenes plass i verdensarvpolitikken. Formidling av kunnskap er viktig for å skape bredde i engasjementet til verdensarven. Odda kommune ønsker at lokale og regionale skoler i større grad skal få mulighet til å undervise i tema knyttet til verdensarven.

Odda kommune mener det er positivt at begrepet verdensarv får et forvaltningsmessig innhold slik at verdensarvstedenes verdi får en mer formell plass, og støtter forslaget om utarbeidelse av forvaltningsplanene etter felles mal for verdensarvområdene i Norge.

I følge regjeringserklæringen fra Soria Moria II skal regjeringen "styrke innsatsen for å sette i stand de tekniske og industrielle kulturminnene som viktig dokumentasjon av arbeiderbevegelsens historie og kunnskap om arbeidsprosesser, teknologi og sosialhistorie", "trappe opp innsatsen i verdensarvområdene for å sikre en forvaltning i tråd med forpliktelsene i verdensarvkonvensjonen og internasjonale evalueringer, og for å utvikle lokal verdiskaping" samt "prioritere arbeidet med planlagte verdensarvnominasjoner". Vi ser frem til denne satsingen både for Odda kommune og serienominasjonen som pågår, og en tilrettelegging for at kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for verdiskaping og næringsutvikling i kommunen og i regionen.

Spesifikasjon

På side 16 under Norges tentative liste og pkt. 5. «Industriarven Notodden, Rjukan og Tyssedal (2009)» bør Odda føres inn for å synliggjøre at det både er Odda og Tyssedal som Norge arbeider med i nominasjonen. Vi foreslår slik rettelse: «Industriarven Notodden, Rjukan og Odda/Tyssedal (2009)»